

Elektronik Kamu Satınalma Sistemi (Bilgi Notu)

Elektronik Türkiye ve Elektronik Devlet oluşumu sürecinin önemli bileşenlerinden birini oluşturan Elektronik Kamu Satınalmaları Sistemi konusunda Dünyadaki ve Avrupa Birliğindeki gelişimi ve projeleri inceleyip, Türkiye için uygulanabilir elektronik ihale modelini tasarlamak ve sonuçları raporlamak amacıyla 2004 yılı Nisan ayında Kamu İhale Kurumu bünyesinde bir Elektronik İhale Çalışma Grubu kuruldu. Bu grup, 2004 yılı Eylül ayı itibariyle çalışmalarını tamamladı ve nihai raporunu Kamu İhale Kuruluna sundu.

Dünyada Elektronik Kamu Satınalma Sistemleri:

Elektronik Kamu Satınalmaları ile ilgili olarak Dünyada iki temel bakış açısı bulunmaktadır. Birincisi Dünya Bankası, Inter-Amerikan Kalkınma Bankası ve Asya Kalkınma Bankasının işbirliğinden oluşan Çok Taraflı Kalkınma Bankası (Multilateral Development Bank-MDB) çerçevesi, ikincisi Avrupa birliğine üye ve aday ülkelerin üzerinde çalıştığı ve benimsediği elektronik ihale çerçevesi. MDB yaklaşımı dünyadaki en iyi uygulamaları ortaya çıkararak, Dünya ülkeleri arasında bilgi ve tecrübe paylaşımını sağlamaya çalışırken, ülkelerin özel koşullarına uygun elektronik ihale çerçevesi ve stratejisi hazırlanması konusunda teknik danışmanlık ve finansman konularında etkin olmaktadır. AB yaklaşımı daha çok dikte edici bir tarzda ilerlemekte olup, üye ve aday ülkeler arasındaki uyumun sağlanması için en ince teknik ayrıntıya kadar sürecin tanımlanması öngörüsü ile hareket etmektedir. Bankaların etkili olduğu ve model aldığı, Brezilya, Arjantin, Şili, Meksika, Kore gibi ülkelerde elektronik ihale süreci büyük ölçüde tamamlanmış ve kayda değer ölçüde başarılar elde edilmiştir. Avrupa birliği ülkelerinde, ülkeler arası uygulama farklılıklarının bir standarda bağlanarak, birlik içinde uyumun ve rekabetin sağlanması hususları güncel tartışma ve çalışma konularını oluşturmaktadır. AB deki elektronik ihale çalışmalarına Kurumumuzdan da aktif katılım sağlanmaktadır.

Elektronik Kamu Satınalma Sistemi Nedir?

Elektronik Kamu Satınalmaları konusunda Dünyada başlangıçta, süreçlerin farklı ele alınması ve farklı şekillerde adlandırılmasından kaynaklanan bir kavram kargaşası olmasını rağmen bu kargaşa yeni yaklaşımlarla ortadan kalkmak üzeredir. Yeni yaklaşımda Elektronik Kamu Satınalma Sistemleri, Elektronik Kamu İhale Sistemi ve Elektronik Katalog Alımları Sistemi olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Elektronik İhale (e-Tendering): Mal hizmet, yapım ve danışmanlık alanlarında teknik şartname hazırlanması gereken özellikli işlere ilişkin ihale dokümanlarının elektronik ortamda işleme konulması için geliştirilen bir çözümdür. Elektronik ihale, ihale sürecinde zaman ve maliyet açısından tasarruf sağlar.

Elektronik Katalog Alımları Sistemi (e-Purchasing): Elektronik Katalog Alımları Sistemi, kamu idarelerinin ihtiyaç duydukları standart mal alımı ve hizmet alımı işlerini elektronik ortamda sağlanan kataloglar aracılığıyla gerçekleştirmesi işlemidir.

Elektronik Kamu Satınalma Sistemi Ne Getirecek?

Dünyada Elektronik Kamu Satınalma Sistemine geçen ülkelerde;

- Kamu satınalma sürecinde standardizasyon, hız, tutarlılık ve kamuoyu denetimi
- İhale hazırlık ve teklif hazırlık sürecinde 3 kata varan etkinlik ve verimlilik,
- Kamu satınalmaları bütçesinde %20 ye varan tasarruf,

görülmüştür. Elektronik ihale sürecine geçilmesi halinde ülkemizde de aynı kazanımların elde edileceği hesaplanmaktadır.

Elektronik Kamu Satınalma Sistemi Nasıl Uygulanacak?

Türkiye için uygulanabilir Elektronik Kamu Satınalma Sistemi 4 temel unsur üzerine konumlandırılacaktır.

1) Kamu Satınalmaları Ağı

Türkiye’de kamu kaynağı kullanarak ihale yapan tüm kamu kurumları İnternet üzerinde kurulacak elektronik kamu satınalmaları platformuna dahil edilecektir. Yapılan tüm ihaleler, bu platform üzerinden teklif vermek isteyen firmalara duyurulacaktır veya iletilecektir. İhale sürecine ilişkin tüm işlemler bu elektronik platform üzerinde vatandaşların de izleyebileceği bir ortamda gerçekleşecektir. Böylece alıcı ve satıcı elektronik ortamda buluşturulurken, kamu alımlarında saydamlık, hız ve erişim kolaylığı sağlanmış olacaktır.

2) Elektronik Teknik Şartname

Satınalma kalemi bazında hazırlanacak elektronik teknik şartname uygulaması ile, bir kamu idaresinin hazırladığı ve başarı ile uygulamaya koyduğu teknik şartname, aynı işi yapmak isteyen diğer kamu idaresi için baz oluşturacaktır. Böylece kamu idareleri arası pozitif bilgi ve tecrübe paylaşımı sağlanarak satınalma kalemi standardizasyonu gerçekleştirilecektir. Elektronik teknik şartname uygulaması ile ihalelerdeki rekabet, fiyat/kalite oranı üzerinden gerçekleşecektir.

3) Elektronik İdari Şartname

İhalelere teklif verecek isteklilere ilişkin mesleki ve teknik yeterlilik, ekonomik ve mali yeterlilik ve katılım koşulları gibi hususlar bir veritabanında kaydedilip güncellenecektir. Yeterlilik ve katılım koşulları bilgisayar tarafından işlenerek sayısal kesinlik ve açıklık kazanacaktır. Farklı ve yanlış yorumlamalardan kaynaklanan usulsüzlüklerin önüne geçilecektir. İstekliler için, her ihalede yeterlilik ve katılım belgelerinin yeni baştan hazırlanma zorunluluğu ortadan kaldırılarak, ihaleye katılım işlemi kolaylaştırılacak böylece ihalelere başvuru sayısı artırılabilecektir. Bu uygulama ile ihalelerde rekabet artışı ve güven ortamı sağlanacaktır.

4) Elektronik Teklif ve Değerlendirme

Gerekli mevzuat değişiklikleri sağlandıktan sonra, elektronik ortamda hazırlanan ihale teklif dokümanları, güvenli şekilde kamu satınalmaları platformuna gönderilecektir. İhale saati geldiğinde tüm teklifler açılacak ve ihale komisyonunun sonuç kararını vermesini kolaylaştıracak karşılaştırma ve değerlendirme tabloları bilgisayar tarafından hazırlanacaktır. Bu uygulama ile geçersiz teklif olgusu ortadan kaldırılırken, ihalelerin daha sağlıklı değerlendirilmesi sağlanacaktır.

Elektronik Kamu Satınalma Sistemi için Ne Gerekli?

-Tekliflerin elektronik ortamda alınıp değerlendirilebilmesi ve sonraki sürecin elektronik ortamda işleme konulması için yasal uyum paketi ihtiyacı bulunmaktadır.

-Hükümetin tüm sürece önderlik etmesi, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının sürece dahil edilmesi gerekmektedir.

-Özel sektörün konu ile ilgili harekete geçirilmesi, mal, hizmet ve yapım standartları üzerinde çalışılması gerekmektedir.